

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul auditului conformității asupra managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2023

Dirrecția generală de audit I

Temeiul auditului

- art. 31 și art. 32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr. 260 din 07.12.2017
- Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2024

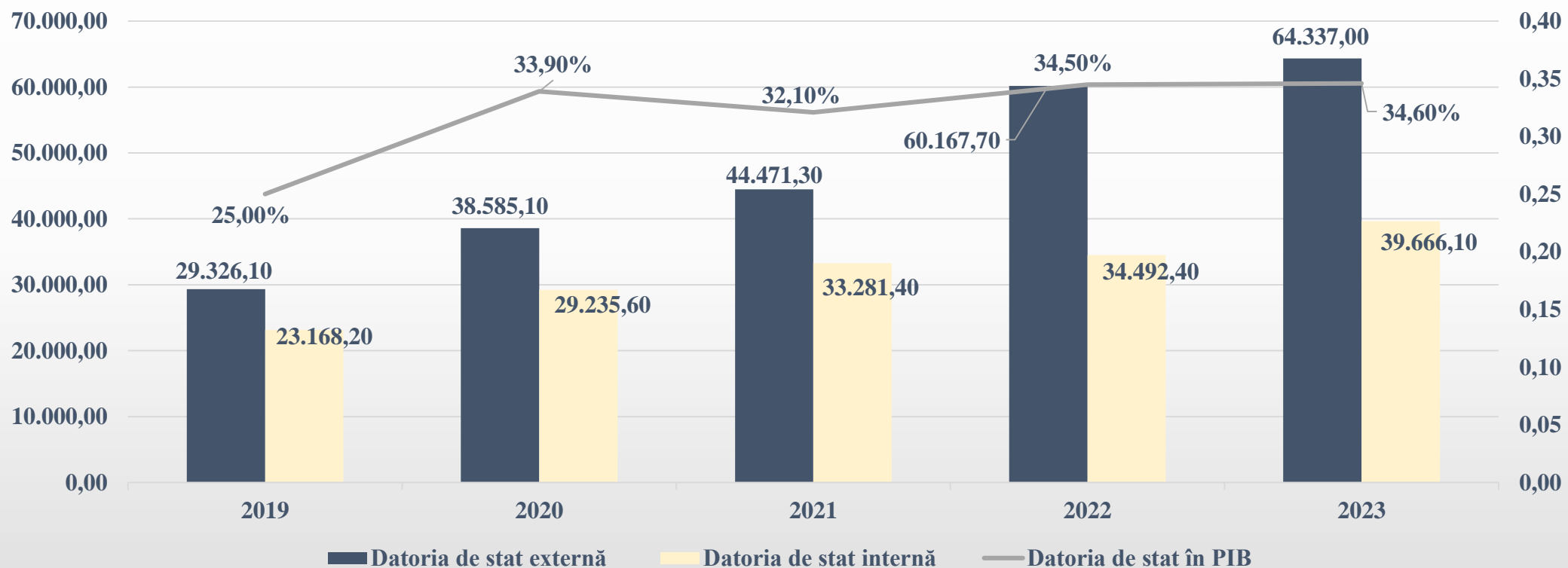
Scopul auditului

Evaluarea conformității managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2023, în raport cu prevederile cadrului normativ aplicabil

Direcția generală de audit I

Structura datoriei de stat, mil lei

Dinamica cheltuielilor aferente serviciului datoriei de stat, mil. lei

Anul	2019	2020	2021	2022	2023	Devieri 2023 față de 2022
<i>Serviciul datoriei de stat, inclusiv:</i>	<i>1 619,56</i>	<i>1 684,19</i>	<i>1 897,30</i>	<i>2 645,39</i>	<i>5 301,56</i>	<i>+2 656,17</i>
Serviciul datoriei de stat interne	1 207,44	1 322,71	1 519,30	2 084,80	3 867,52	+1 782,72
Serviciul datoriei de stat externe	412,12	361,48	377,96	560,59	1 434,04	+873,45

Dinamica ratelor de dobândă aferente datoriei de stat, %

Denumirea indicatorului	2019	2020	2021	2022	2023
I Datoria de stat internă					
<i>1. Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate, %</i>	6,22	5,19	5,64	17,76	8,62
<i>2. Rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite răscumpărate, %</i>	4,56	6,59	4,21	6,44	15,69
<i>3. Rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite reemise, %</i>	6,25	5,9	4,13	15,05	11,13
<i>4. Rata medie a dobânzii pentru VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată, derivate din garanțiile de stat, %</i>	-	-	-	5,0	5,0
<i>5. Ratele dobânzii pentru VMS, propuse de investitori</i>	6,6-8,0	5,08-6,88	6,9-10,8	17,1-29,1	7,0-20,0
II. Datoria de stat externă					
<i>1. Rata dobânzii EURIBOR 6m</i>	-0,238	-0,323	-0,532	-0,539	2,732

Indicatori de sustenabilitate a datoriei de stat pentru a. 2023

Cheltuielile bugetului de stat în anul 2023 – 80 727,1 mil. lei

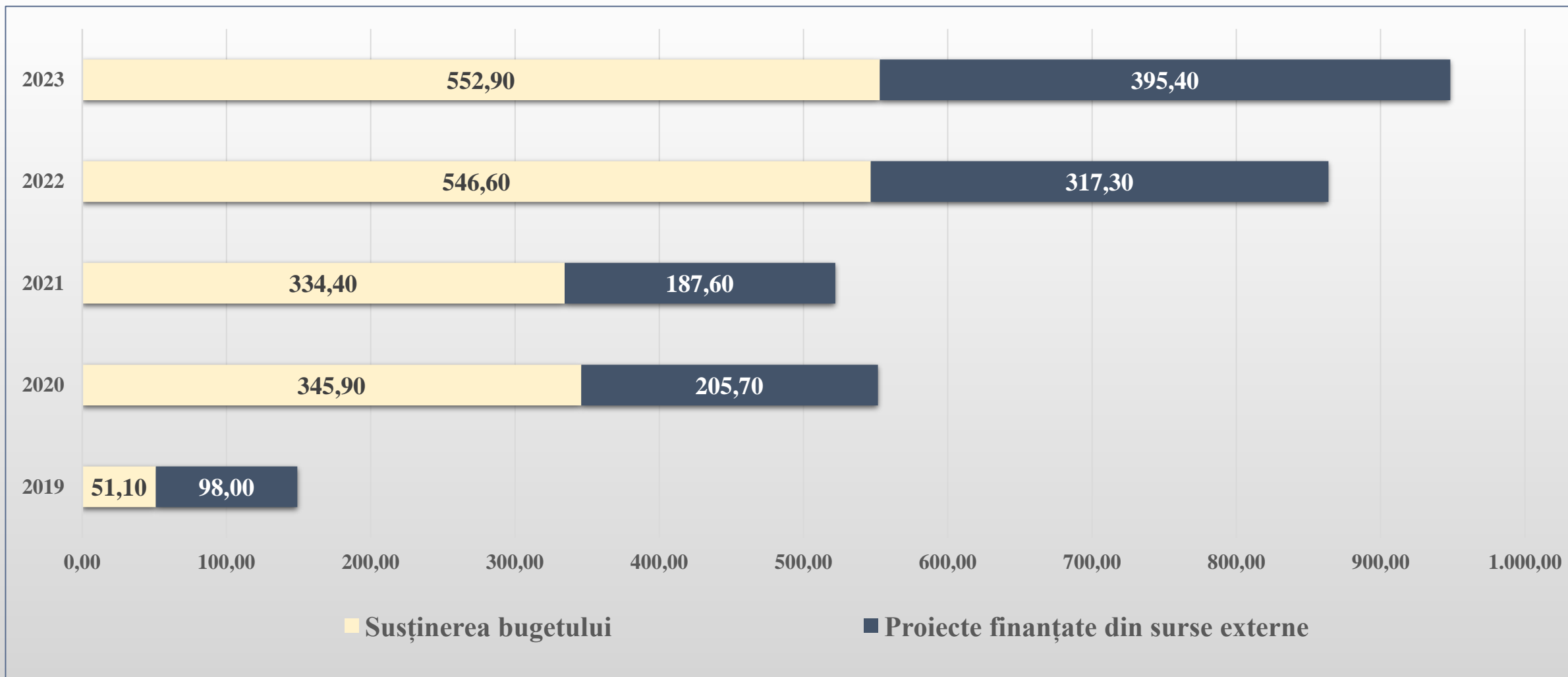
- Serviciul datoriei de stat în totalul cheltuielilor bugetului de stat – 5 301,56 mil. lei (6,57%), mai mult față de a. 2022 cu 2,71 p.p

- Datoria de stat pe cap de locuitor – 25 632,27 lei, mai mult cu 2 129,34 lei în comparație cu a. 2022

Structura pe destinații a debursărilor, mil. dol. SUA

Recreditarea în anul 2023

- **Împrumuturi recreditate pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 7,2 miliarde lei;**
- **Mijloace recreditate rambursate – 8,3 miliarde lei;**
- **Soldul datoriei aferente beneficiarilor recreditați 10,3 miliarde lei, din care: 159,1 milioane lei sunt cu termenul de achitare expirat**

Prin intermediul SFS au fost recuperate în bugetul de stat doar 17,5 milioane lei

12 împrumuturi noi contractate în anul 2023

1. Împrumutul în sumă totală de 25,0 mil. euro, contractat de la BERD -Proiectul „Deșeuri solide în Republica Moldova”

2. Împrumutul în sumă totală de 50,1 mil. euro, contractat de la BIRD – Proiectul „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”

3. Împrumutul în sumă totală de 92,1 mil. euro contractat de la BIRD -Programul „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare 2”

4. Împrumutul în sumă totală de 23,0 mil. euro contractat de la BIRD –Proiectul „RLF – Răspuns de urgență – Căile Ferate din Moldova”

5. Împrumutul în sumă totală de 36,5 mil. euro contractat de la BIRD -Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”

6. Împrumutul în sumă totală de 13,500. miliarde JPY contractat de la JICA – Proiectul “Politici de dezvoltare întru redresarea economică”

7. Asistența macrofinanciară în sumă totală de 100,0 mil. euro (UE)

8. Acord de modificare nr.1 la Împrumutul în sumă totală de 165,5 mil. euro contractat de la BERD – Proiectul “Securitatea furnizării gazelor naturale”

9. Împrumutul în sumă totală de 86,0 mil. euro, contractat de la BDCE - Proiectul „Construcția Spitalului Regional Bălți”

10. Facilitate de credit în sumă totală de 40,0 mil. euro contractat de la AFD

11. Finanțare în sumă totală de 41,2 mil. euro de la BEI „EFSD + Fereastra Dedicată Investiției 1”

12. Împrumutul contractat de la Banca Poloneză BGK în sumă totală de 5,0 mil. euro pentru susținerea dezvoltării IMM prin intermediul IP ODA.

Soldul garanțiilor de stat la 31.12.2023 – 1,68 miliarde lei

Pe parcursul anului 2023 au fost activate și executate 8 garanții de stat acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă” – 1,9 milioane lei, urmare neonorării obligațiilor aferente creditelor contractate de către unii beneficiari în cadrul Programului

Aspecte problematice:

- tergiversarea implementării Conceptului și platformei aferente Programului de vânzare directă a valorilor mobiliare de stat persoanelor fizice în Republica Moldova;

Aspecte problematice:

- *menținerea unui sold semnificativ de 11,6 mlrd. lei al datoriei băncilor supuse lichidării față de Ministerul Finanțelor*

Băncile supuse lichidării	Datoria inițială preluată	Rambursat total la situația din 31.12.2023	Din care în a.2023	Soldul datoriei la 31.12.2023	Proгноza de rambursare în anii	
					2023	2024
„Banca de Economii” SA	9 083,0	1 407,0	69,0	7 676,0	91,2	91,2
B.C. „Banca Socială” SA	2 392,0	585,0	33,0	1 807,0	30,0	35,0
B.C. „Unibank” SA	1 866,2	59,4	0,5	1 806,8	7,0	13,8
„Investprivatbank” SA	428,5	77,9	-	350,6	3,6	-
Total	13 769,7	2 129,3	102,5	11 640,4	131,8	140,0

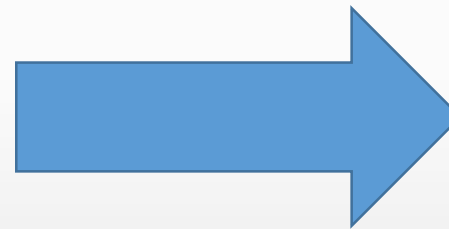
Aspecte problematice:

- **înregistrarea unui nivel scăzut de absorbție al mijloacelor financiare aferente proiectelor investiționale, în unele cazuri, fiind necesară revizuirea și actualizarea acestora, ceea ce nemijlocit atrage suportarea cheltuielilor suplimentare din bugetul de stat;**
- ❖ Proiectul „Achiziția locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare”:
 - nivelul de debursare – 39%;
 - dobânzi și comisioane achitate – 68,8 mil. lei,
 - termenul limită de debursare – 31.10.2026;
- ❖ Proiectul „Reabilitarea drumurilor din Moldova IV”:
 - nivelul de debursare – 52,72%
 - dobânzi și comisioane achitate – 230,8 mil. lei
 - termenul limită de debursare – 31.12.2027
- ❖ Proiectul „Îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată”:
 - nivelul de debursare – 1,1%
 - dobânzi și comisioane achitate – 18,5 mil. lei
 - termenul limită de debursare – 31.12.2025
- ❖ Proiectul „Sistemul termoenergetic al mun. Bălți. Faza II (CET-NORD Faza II):
 - Nivelul de debursare 26,67%
 - Dobânzi și comisioane achitate – 7,2 mil. lei
 - Termenul limită de debursare – 24.12.2024

Aspecte problematice:

- imposibilitatea achitării unei datorii externe, în sumă totală de 15,4 mil. dolari SUA, situație generată de unii factori obiectivi care nu au depins de Republica Moldova;

*Penalitatea calculată
pentru anul 2023:
0,83 mil. dolari SUA*

Aspecte problematice:

➤ *majorarea datoriilor cu termenul de achitare expirat aferente mijloacelor recreditate:*

▪ întreprinderi care activează în regim ordinar:

- ÎM Apă Canal Cahul – 0,6 mil. lei
- Consiliul Raional Soroca – 2,48 mil. lei
- AEI Grimăncăuți – 2,37 mil. lei

▪ întreprinderi care se află în proces de insolabilitate:

- ÎM Regia Apă Canal Bălți – 1,8 mil. lei
- SA Regia Apă Canal Soroca – 1,12 mil. lei

! Risc înalt de nerecuperare

Aspecte problematice:

- ❖ înregistrarea unor pierderi majore pentru bugetul de stat, urmare anulării unor datorii aferente debitorilor garantați și beneficiarilor recreditați, radiati din Registrul persoanelor juridice conform deciziei organelor de resort

518,78 mil. lei

- *Beneficiari recreditați:*
 - SA „Becon-Basarabia”, Criuleni – 107,94 mil. lei
 - SA „Avicola Vadul lui Vodă” – 3,06 mil. lei
- *Beneficiar garantat:*
 - SA „Santek” – 407,77 mil. lei

Concluzia auditului

Ministerul Finanțelor a asigurat conformitatea managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2023, totodată fiind identificate și unele problematice, care au fost relatate în prezenta ședință

Implementarea recomandărilor

Hotărârea nr.20 din 26 mai 2023

Nivel de implementare
80,0%

Recomandările parțial implementate au fost reiterate în prezentul Raport de audit